

Cursuri universitare

Bogdan Cristian Trandafirescu

TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI

Îndrumar metodologic pentru seminar

Bogdan Cristian Trandafirescu

TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI

Îndrumar metodologic pentru seminar

Universul Juridic

București

-2025-

Capitolul I

Noțiuni introductive.

Științele juridice și teoria generală a dreptului

1. Obiective

- Familiarizarea cu noțiunea generală de știință și cu cea de știință a dreptului.
- Înțelegerea problematicii teoriei generale a dreptului.
- Înțelegerea locului și rolului teoriei generale a dreptului între științele juridice.

2. Cuvinte-cheie

știință; trăsăturile științei; științe juridice; obiectul de studiu al științelor juridice; teoria generală a dreptului; enciclopedie juridică.

3. Rezumat

Conceptul de știință

În genere, știința a fost definită ca „ansamblu coerent de cunoștințe privind anumite categorii de fapte, obiecte sau fenomene”¹.

Principalele trăsături ale științei sunt:

- a) veridicitatea (să redea în enunțuri adevărate ce descoperă în domeniul ei de cercetare);
- b) raționalitatea (enunțurile să fie corecte sub aspect logic);
- c) verificabilitatea (enunțurile ei să se confirme în valoarea lor generală de adevăr, prin metode de verificare riguroasă);
- d) perfectibilitatea (disponibilitatea de a integra noile descoperiri în sistemul său explicativ).

¹ Lucas, G., Moreau, C. (coord.), *Petit Larousse illustre*, Ed. Librairie Larousse, Paris, 1982, p. 914.

Condițiile ca un ansamblu de cunoștințe să poată fi numit știință sunt: să aibă delimitat un domeniu propriu de cercetare conceptuală; să posede un limbaj propriu, bine definit; să se bazeze pe un sistem propriu de principii, legi, noțiuni și categorii; să utilizeze metode și tehnici adecvate de cercetare, formulând reguli și criterii operaționale; să cuprindă ipoteze și teorii competitive pentru explicarea diferitelor aspecte ale domeniului cercetat; să permită predicții².

Conceptul de știință a dreptului

Științele juridice aparțin, ca subsistem, sistemului științelor socio-umane, subsistemul științelor juridice are ca referent, ca domeniu de cercetare, modalitatea de ființare a socio-umanului numită drept.

Științele juridice cercetează forma juridică a existenței sociale, așa cum științele economice investighează forma economică a existenței societale. De aici rezultă că toate componentele existenței sociale cu formă juridică, dar deoarece forma juridică este inevitabilă societății urmează ca și componentele acesteia care nu o au încă, o pot primi.

După cum am arătat, știința, într-o caracterizare epistemologică extrem de generală, este cunoaștere sistematică și metodică a unei realități pe care nu ea o creează; nici psihicul, nici economia sau reacțiile chimice nu sunt creații ale psihologilor, economiștilor sau chimiștilor. Aceste domenii de cunoaștere sunt realități care există indiferent dacă sunt investigate științific sau nu. Se pune întrebarea dacă tot astfel ar trebui privite și realitățile studiate de științele dreptului. Normele juridice care alcătuiesc dreptul pozitiv sunt creații abstracte ale omului având o determinare socială (se bazează deci pe un sistem axiologic cuprins în trebuințele de conviețuire socială a oamenilor). Dacă atât realitatea dreptului (dreptul obiectiv), cât și științele juridice sunt creații ale ființei umane, atunci unde se sfârșește domeniul cercetat (realitatea dreptului) și începe știința care studiază acest domeniu (știința dreptului)?

² Cu privire la trăsăturile și condițiile esențiale ale unei științe, a se vedea Mihai, Gh.C., Motica, R.I., *Fundamentele dreptului. Teoria și filosofia dreptului*, Ed. ALL, București, 1997, p. 7.